Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 3 | Gorica - 18. januarja 1950 - Trst | Izhaja vsako sredo

Le žabe so dvoživke

Dvoživke imenujemo one živali, ki so zmožne živeti v vodi in na suhem. Tozadevno so nam najbolj znane žabe. Nekaj časa prežive v vodi in dihajo kot ribe s škrgami, nekaj časa pa na suhem in dihajo s pljuči kot suhozemske živali.

Riba pa se zaduši na zraku, kakor se ptič zaduši v vodi.

Kakor pa so žabe dvoživke, tako imamo tudi med našimi sorojaki precej dvoživk, ki živijo v vodi in na suhem, ker bi bili istočasno radi komunisti in katoličani. Saj ne trdimo, da so to izšolani in absolutni komunisti, pač pa njihovi sopotniki, prijatelji, sodelavci in volivci. Če bi te dvoživke v našem javnem življenju predstavljale majhno družbico sovjetskih kalinov, bi se nanje ne ozirali, ker bi predstavljali pač veliko manjšino. Ker pa tvorijo te vrste ljudje močan kader komunistične sile med nami, je treba, da tudi o njih spregovorimo. To ne bo prvič, pa morda tudi ne zadnjič, ker so to posebno trdoživa bitja.

Vprašal me boš, kdo so te žabe med nami.

1) Prvič so to tisti, ki bero komunistične liste, ali pa tudi take, ki širijo komunistične nauke. In teh je največ! Danes je učeča cerkev tozadevno jasno spregovorila. Najprej papež kot vesoljni poglavar sv. cerkev, nato naši škofje z jasno in odločno besedo ter navedbo listov, ki so prepovedani in jih nikdo izmed katoličanov ne sme brati brez dovoljenja. Za pravega katoličana je to končno odločilna beseda. Pa dobiš še vedno ljudi, ki hodijo k maši in spovedi, pa te liste stalno bero in naročajo. In vendar je tukaj tisti uradni: ali si ali nisi. Za vernika tu ni izgovora. Če kdo pravi, da mora pa vedeti kaj pišejo, je podoben onemu, ki je sklenil, da mora vedeti, kako je na onem svetu ter šel in se na hišne duri obesil. Res je izvedel, kako je na onem svetu, toda vmes je bil samomor. Zopet dobiš ljudi, ki vedo za prepoved pa zanikajo Cerkvi pravico tozadevno odločati. Ti so že toliko okuženi, da zanikajo Cerkvi učeniško in postavodajno oblast in so tako že izven Cerkve, če ravno še vedno silijo vanjo. Vsem tem kličemo: le žabe so dvoživke!

2) Drugič so to tisti, ki sodelujejo pri komunističnih prireditvah, igrah in društvih. Izgovarjajo se največkrat z delom za narod. K tem »zvestim« narodnim delavcem spadajo zopet skoro večinoma le tisti, katere smo označili pod prejšnjo točko. Kdor njih listov ne bere, za to delo ne ve. Pa tudi če bi to ne bilo res, vprašajmo se, ali taki ljudje res delajo za narod? Karkoli komunisti prirejajo in javno delajo, ne delajo in prirejajo za okrepitev narodne zavesti, ampak za širjenje komunizma na svetu. Vse jim je le sredstvo za to idejo! To vedo danes že vsi zavedni katoličani. Le žabe, ki so dvoživke, se tega ne zavedajo!

3 Tretjič so to tisti, ki gredo zjutraj k maši, potem pa na volišče, kjer oddajo svoj glas od komunistov določenim kandidatom, čeravno imajo na razpolago narodne in katoliške volivne liste. Ti so toliko omreženi od komunistične propagande, da ne vedo, da s tem korakom uničujejo sebi in potomcem socialno, narodno in versko dobrobit. Človek bi ne verjel, da je to mogoče pri ljudeh, ki molijo Boga, ljubijo svojo zemljo in pravo socialno pravičnost na zemlji. Ptice, svobodne kraljice zraka se zaduše v mokrem kraljestvu vode. Le žabe so dvoživke!

4) Četrtič so to tisti, ki skrbe za svoj ljubi vsakdanji kruhek. Kdor me plača, temu služim! Če je to njihova življenjska vodilna ideja, so že najmanj upravičeni smatrati se v srcu za katoličane. Zaradi tega materialističnega pojmovanja življenja so v bistvu docela pravi komunisti in jim ime dvoživk ne pristoja več.

5) Na zadnjem mestu so strahopetci. Da se kdo boji, ki je že pod knuto komunistične države, to razumemo. V demokratični državi nam je pa ta strah nerazumljiv. Zato, da greš lahko obdelovat zemljo onkraj državne meje, ti ni treba brati komunističnih listov, peti na komunističnih odrih in voliti komunističnih kandidatov, kar je itak tajno. Tudi zate velja: le žabe so dvoživke!

Bodo pa še drugi vzroki, ki jih danes nočemo preiskovati. Rečemo pa tole: v eno izmed gori navedenih kategorij spada še veliko naših ljudi. In vedno bolj se nam vsiljuje prepričanje, da to niso več dvoživke, ampak že pravi brezverski in mednarodni komunisti, ki pa se ne morejo še otresti popolnoma vseh starih tradicij, kar jim partijci odpuščajo, ker upoštevajo dedno obremenjenost, katere se bo rešil šele prihodnji rod.

Vendar pa naj se vsi ti zavedajo: le žabe so dvoživke!

Raznarodovanje slovenske dece in uničevanje slovenskega šolstva

Ravnatelji slovenskih šol v Gorici so dne 16. jan. prejeli sledeči odlok:

Prosvetno ministrstvo z ukazom št. 110/76 od 13. jan. soglaša, da so to šolsko leto 1949-50 izjemoma lahko vpisani v zadnje razrede raznih osnovnih in drugih šol s slovenskim jezikom (peti razred ljudske, tretji strokovne, tretji srednje, peti gimnazije, tretji liceja in četrti učiteljišča), ki poslujejo v tej pokrajini, učenci otroci optantov za italijansko državljanstvo.

Učencem, ki obiskujejo druge razrede je nasprotno vpis prepovedan in mora Vaše blagorodje v teku 18. januarja poskrbeti za njihovo odstranitev. Ti učenci se lahko všolajo na enake šole z italijanskim jezikom.

Šolski skrbnik

Zgornji dekret, ki je že po svoji sestavi neprijazen in oduren, nas je užalostil in presenetil.

Užalostil nas je, ker v bistvu odklanja vse naše stvarne in tehtne objasnitve k nesrečnemu ukazu od 25. nov. 1949, s katerim se pričenja rušenje slovenskega šolstva v Italiji. Namesto prijateljskega razumevanja — trda zavrnitev.

Presenetil nas je, ker je z grobo kretnjo razgalil vse namere, zatajil vsa svečana zagotovila o zaščiti naših manjšinskih pravic in presekal vse možnosti sožitja in znosnega sosedstva. Sklicujoč se na formalizem mirovnih pogodb pred vso svetovno javnostjo sankcionira raznarodovanje slovenskih otrok.

Ne bomo iskali besed, da bi obsodili to krivico, — obsodila jo bo zgodovina.

Razgled po svetu

Razplet vladne krize

Naša domneva, da se bo zaradi Somalije pričetek vladne krize zavlekel, se ni uresničila. Vprašanje o upravi Somalije, ki je bilo v razpravi pri pododboru Varnostnega sveta v Ženevi, se je izkazalo za bolj zamotano kot je izgledalo. Šele te dni se je v tem pododboru dosegel sporazum glede ustavnih pravic, ki jih bodo imeli Somalci pod zaupno ital. upravo. Ta sporazum mora sedaj odobriti svet Združenih narodov in bo prišel komaj nato pred italijanski parlament.

Zato je min. predsednik De Gasperi že 12. t. m. predložil predsedniku republike ostavko celokupne vlade. Prejšnji dan je bila zadnja seja min. sveta, na kateri je bil odobren finančni proračun za leto 1950-51 in je notranji minister Scelba poročal o dogodkih v Modeni, kjer je bilo pri komunističnih demonstracijah ubitih 6 delavcev. Po končani seji so vsi ministri predložili De Gasperiju ostavko.

Predsednik republike je v svrho rešitve vladne krize po parlamentarnih običajih takoj pričel s posvetovanji. Povabil je k sebi predsednika senata, predsednika zbornice, vse predsednike bivših vlad, nato pa še načelnike vseh političnih strank, tudi opozicionalnih. Po vseh teh razgovorih je predsednik republike v soboto 14. t. m. poveril zopet De Gasperiju sestavo nove vlade, ki bo njegovo šesto ministrstvo.

De Gasperi je šel takoj na delo. Najprej je imel povetovanja z vodilnimi osebami lastne stranke. V nedeljo popoldne je pa začel razgovore z liberalno, republikansko in socialistično Saragatovo skupino, ki so tvorile skupaj z demokrščansko stranko prejšnjo vladno koalicijo. Ti razgovori in številna druga posvetovanja se sedaj nadaljujejo. De Gasperi želi ustvariti trajno vlado, zato hoče doseči sporazum v vseh bistvenih točkah vladnega programa. Poleg tega delovnega programa povzroča precej preglavic tudi določitev posameznih oseb; tudi v tem pogledu je mnogo spornih točk. Zato bo razplet krize trajal najbrže še več dni. De Gasperi sam se je baje izjavil, da bo za sestavo nove vlade potreboval 10 dni.

Ital. vladna kriza v ameriški luči

Ugledna »New York Herald Tribune« razpravlja o vzrokih, ki so dovedli do sedanje italijanske vladne krize in pravi:

»Odstop ministrskega predsednika De Gasperija in njegove vlade ne pomeni za Italijo nobene resne nevarnosti, ker je kriza, ki so jo zavlačevali že od odstopa socialističnih članov vlade v lanskem oktobru. De Gasperijev položaj je nenavaden. On sam ima v parlamentu večino že zaradi moči svoje stranke in zanimivo je, da je kljub temu sestavil koalicijsko vlado popolnoma prostovoljno in ne morda iz kakšne potrebe. Medtem ko sedanji položaj v parlamentu ni nič kaj posebno nevaren, pa so toliko bolj težavne druge zadeve, ki jih mora Italija rešiti. Poleg tega pa je v različnih italijanskih strankah stalno trenje in preosnavljanje in je zato v veliko državno korist, da si Italijani zagotovijo vladno politiko na čim širši osnovi.

Komunisti so doživeli v Italiji razne neuspehe deloma zato, ker je Italija pretežno katoliška dežela, deloma pa zaradi enotnosti njihovih nasprotnikov, ki so vsi zbrani okrog močne krščanske stranke.«

Volitve v Angliji

Kot je že pred dnevi razglasil angleški ministrski predsednik, se bodo volitve v angleški drž. zbor vršile 23. februarja. Volivne priprave so zato v polnem teku. Stranke so imenovale že nad 1800 kandidatov, med katerimi je okoli sto žensk. Pričenjajo se volivna zborovanja, prav tako pa se pojavljajo volivni lepaki in letaki. Ker so volivna okrožja precej spremenili, je še težje napovedati volivne izide kakor sicer. Volivna okrožja so namreč zaokrožili tako, da bo vsak poslanec po možnosti predstavljal 60.000 volivcev.

Schuman v Nemčiji

Francoski zunanji minister Schuman je obiskal zapadno Nemčijo. V nedeljo 15. t. m. zjutraj je dospel v Bonn, kjer je sedež nemške vlade. Posetil je parlament in univerzo, na kateri je svoječasno študiral. Pozneje je imel na gradu Emrich, kjer stoluje francoski visoki komisar za zapadno Nemčijo, dolg razgovor s predsednikom nemške republike Adenauerjem. Predmet tega zaupnega razgovora, pri katerem ni bilo nobene priče, je bilo po poročilih listov vprašanje Posarja, vprašanje Porurja in sprejem Nemčije v svet Združene Evrope.

Iz Bonna se je odpeljal Schuman v Berlin, kjer se je med drugim sestal z vodilnimi osebnostmi vseh štirih okupacijskih sil.

Schumanov obisk Nemčije ocenjuje politična javnost zelo različno. V eni stvari so si pa vsi edini: napravljen je bil prvi korak za zbližanje dveh starih nasprotnikov.

Stoletnica rojstva škofa Jegliča

Poleg imena Antona Martina Slomšeka bo v zgodovini našega naroda vedno blestelo tudi ime Antona Bonaventure Jegliča.

Zato smatramo za svojo dolžnost, da si prikličemo v spomin ime tega velikega škofa ob stoletnici njegovega rojstva. Rojen je bil namreč v Regunjah na Gorenjskem dne 29. maja 1850. Po dovršenih šolah je bil dne 27. julija 1873. posvečen v duhovnika. Malo pozneje je na Dunaju promoviral za doktorja bogoslovja in po kratki zaposlitvi v Ljubljani ga je vrhbosenski nadškof Stadler pozval za kanonika novega stolnega kapitlja v Sarajevu. Tu je uspešno deloval na cerkvenem in šolskem polju.

Njegovo udejstvovanje je bilo tako odlično, da je bil dne 12. sept. 1897. v Sarajevu posvečen za pomožnega škofa vrhbosenskega. Toda za to visoko službo mu je bilo odločenega le malo časa. Ljubljanski vladika Missia je bil leta 1897 imenovan za goriškega nadškofa. Izpraznjeno mesto v Ljubljani pa je dne 22. maja 1898 zasedel Anton Bonaventura Jeglič.

Po velikem Missiju nastopi še večji Jeglič. V dolgi dobi svojega škofovanja — nad 30 let — je tako globoko posegel v duhovno, versko in kulturno življenje ne samo svoje velike škofije, ampak celega našega naroda, da mu skoro ni para v naši zgodovini. Nimamo namena ne prostora, da bi tu razvili sliko njegovega delovanja. Veliki kat. shodi, zavod sv. Stanislava, novi razcvit verskega življenja in najrazličnejših verskih organizacij, visoki podvig verske zavesti in katoliške kulture, kat. tiska, mladinskih organizacij — to so ona polja, na katerih je ustvarjal čudovita dela in jim posvetil svoje velike moči, vse do svoje visoke starosti.

Mi se klanjamo ob stoletnici njegovega rojstva spominu tega velikega moža, v prepričanju, da gre danes njegovo delo skoz strašen ogenj preizkušnje, iz katere bo pa tudi izšlo v zmago vse prekaljeno v tem strašnem požaru.

TRETJA NEDELJA PO RAZGLAŠENJU

Iz svetega evangelija po Mateju

Ko je prišel Jezus z gore, so ga spremljale velike množice. In glej, pristopil je gobavec, padel predenj in rekel: »Gospod, če hočeš, me moreš očistiti«. Jezus je stegnil roko, se ga dotaknil in rekel: »Hočem, bodi očiščen«. In takoj je bil očiščen od gob. In Jezus mu je naročil: »Glej, da nikomur ne poveš, ampak pojdi, pokaži se duhovniku in prinesi dar, ki ga je zapovedal Mojzes, njim v pričevanje.« — Ko je pa prišel v Kafarnaum, je pristopil k njemu stotnik in ga prosil: »Gospod, moj služabnik leži doma mrtvouden in zelo trpi.« Jezus mu je rekel: »Pridem in ga ozdravim.« Ali stotnik mu je odgovoril: »Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in moj služabnik bo ozdravljen. Zakaj tudi jaz, ki sem pod oblastjo in imam vojake pod seboj, rečem temu: »Pojdi«, in gre; in drugemu: »Pridi«, in pride; in svojemu služabniku: »Stori to«, in stori«. Ko je pa Jezus to slišal, se je začudil in rekel svojim spremljevalcem: »Resnično, povem vam, tolike vere nisem našel v Izraelu. Povem vam pa, da jih bo veliko prišlo od vzhoda in zahoda in bodo sedli za mizo z Abrahamom in Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu, otroci kraljestva pa bodo vrženi ven v temo; tam bo jok in škripanje z zobmi.« In stotniku je rekel Jezus: »Pojdi, in, kakor si veroval, se ti zgodi«. In služabnik je ozdravel tisto uro.

*

Dva čudeža nam pripoveduje današnji evangeljski odstavek. Gobavec je prišel pred Jezusa in prosil za zdravje. Svojo vero je pokazal, ko je rekel: »Gospod, če hočeš, me moreš očistiti«. Ni dvomil nad božjo vsemogočnostjo, želel je le nagniti Jezusovo voljo, da bi ga ozdravil. Zato tudi Jezus odgovarja: »Hočem«, nato pa izreče svoj božji ukaz: »Bodi očiščen«.

Podobno vero kaže tudi stotnik. Ta pride k Jezusu, pa niti ne prosi, ampak samo pove svojo zadevo: »Moj sluga je bolan«. Tudi on veruje v vsemogočnost božjo. Ne zdi se mu potrebno mnogo prositi, dovolj bo razodeti Zveličarju svoj slučaj in prepustiti Njemu, da ukrene, kar se mu bo zdelo. Ko Jezus obljubi, da bo prišel na dom in služabnika ozdravil, meni stotnik, da niti ta pot ni potrebna. Prav zanimivo pojasni svojo misel s prispodobo iz lastnega življenja: on sam je vojaški poveljnik in ima druge pod sabo ter daje ukaze, ki morajo biti izpolnjeni; ni treba, da bi bil sam povsod zraven; tako more tudi Zveličar pomagati od daleč z dejanjem svoje božje volje.

Stotnikova živa vera in ponižnost je bila Zveličarju močno všeč. Pohvalil je moža pred vsemi: »Tolike vere nisem našel v Izraelu«. Med Judi samimi, katerim se je blagovest oznanjala v prvi vrsti, ni bilo take močne vere, tolikega zaupanja v božjo moč. Zato je tudi napovedal, da bodo poganski narodi deležni dobrot božjega kraljestva, Judje pa, katerim je bilo najprej namenjeno, bodo ostali zunaj.

Ponižnost in vera poganskega stotnika sta prešli v cerkveno bogoslužje. Pred svetim obhajilom molijo mašnik in verniki: »Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša«.

Oba slučaja iz današnjega evangelija nas tudi poučujeta, kakšna bodi naša molitev. Ni tako važno, da izrekamo mnogo besed in molitvenih obrazcev; važnejše je, da zaupamo in ponižno razodenemo Bogu svoje želje, prepuščajoč Njemu odločitev. To misel je lepo izrazil sv. Pavel v pismu Filipljanom: »Nikar ne bodite v skrbeh, ampak v vsem razodevajte svoje želje Bogu v molitvi in prošnji z zahvalo«.

Iz življenja Cerkve

Zadnje Togliattijevo obrekovanje Cerkve

Ob priliki krvavih dogodkov v Modeni, ko je v sporu s policijo izgubilo življenje šest delavcev, je Palmiro Togliatti, vodja ital. komunistične partije, izjavil dobesedno sledeče: »Ali se morda dogaja to zato, ker vlada danes v Italiji, na nesrečo, stranka, ki jo najbolj neposredno navdihujejo in nadzorujejo visoki cerkveni krogi katoliške cerkve in Vatikana? Ali se zaradi tega na tak odvraten način ubijajo delavci? Za sedaj hočem pustiti to vprašanje brez odgovora.«

»Osser. Romano«, ki navaja te besede, odgovarja Togliattiju, da se je izkazal kot nepoboljšljiv obrekovalec Cerkve že ob drugih prilikah, kar mu je Osser, že dokazal, ne da bi se Togliatti za to zmenil. Zato ga sedaj poziva, naj svoje trditve, ali dokaže in izpriča ali pa naj prizna, da je podel obrekovalec. Togliatti je na ta poziv odgovoril s pismom, da z onimi besedami ni trdil, da je res Cerkev odgovorna, češ da so bile le govorniško vprašanje, sicer pa da on ne rabi tako trdih izrazov kot vatikanski list. Togliattijevim besedam bi z grofom Della Torre in ital. listi odgovorili lahko tudi mi, naj se tovariš Togliatti ozre samo na sled, koder sta šla srp in kladivo, pa bo videl, kako je krvava. Za dogodke v Italiji pa ni soodgovoren Vatikan, temveč v prvi vrsti oni, ki delavce hujskajo k uporu, med temi v prvi vrsti Togliatti.

Z zemlje v nebo

V majhnem mestu Duren na Nemškem, ki je bilo skoro popolnoma porušeno ob bombnih napadih, je bil uničen tudi samostan in cerkev redovnikov zakramentincev. Po petih letih so se lotili odkopavanja ruševin. Pri tem so našli pet redovnikov pokopanih pod razvalinami. Ugotovilo se je, da je vseh pet presenetilo bombardiranje, ko so spremljali Najsvetejše. Provincial P. Schweizer je imel še ogrnjen velum čez ramena in monštranco v rokah. Pred njim je šel brat laik, ki je nosil svečo, zadaj so sledili trije drugi redovniki. Vseh pet je bilo še dobro spoznati. Tako so ti zvesti služabniki evharističnega Boga odšli v njegovem spremstvu naravnost k Njemu v nebo.

Dve osmini

V svoji božični poslanici je sv. oče s prav očetovsko ljubeznijo naslovil svojo besedo na vse ločene kristjane, želeč jim, naj pomeni sveto leto tudi zanje veliki povratek v edino Kristusovo cerkev. »O, da bi to sveto leto moglo pozdraviti tudi veliki, že stoletja pričakovani povratek k edini pravi Cerkvi vseh verujočih v Jezusa Kristusa, ki so iz raznih vzrokov od nje ločeni . . . Če je sv. stolica že druge krati vabila k edinosti, vabimo mi ob tej priliki še bolj prisrčno in očetovsko, ko nas k temu priganjajo prošnje tolikih vernih, razkropljenih po vsej zemlji, ki danes po tolikih žalostnih dogodkih obračajo svoje poglede k temu sedežu kot k edinemu sidru rešenja za ves svet. Za vse, ki verujejo v Kristusa, odpiramo mi sveta vrata in obenem roke in očetovsko srce, ki nam je bilo po božji previdnosti dano po Kristusu Odrešeniku.«

Ta poziv sv. očeta je res najlepši uvod k obema velikima osminama, ki se praznujeta v tem mesecu, mislimo na liturgično osmino v cerkvi San Andrea della Valle v Rimu in pa na veliko molitveno osmino od 18. do 25. jan., ki se praznuje po vsem svetu. Prva osmina ima namen, prikazati vesoljnost katol. cerkve, druga pa izprositi zedinjenje vseh kristjanov v eni katoliški cerkvi.

Liturgična osmina

Ravno pred sto leti, 22. jan. 1850, je umrl duhovnik Vincenc Pallotti, drugi apostol Rima. Ta mož, svetnik kot je bil, saj bo letos proglašen za blaženega, je zasnoval veliko idejo: vsako leto prikazati živo edinstvo in vesoljnost rimske cerkve v osmini sv. Treh kraljev s praznovanjem sv. maše v vseh obredih, ki v njih darujejo kjer koli sv. mašo kristjani, ter z istočasnim pridiganjem v vseh glavnih jezikih sveta. To zamisel je sveti mož izpeljal v cerkvi sv. Andreja della Valle, ki je ena največjih cerkva v Rimu. Tukaj že sto let obhajajo vsako leto veliko liturgično osmino po prazniku sv. Treh kraljev z mašami v najrazličnejših obredih. Letos so praznovali to osmino posebno slovesno, saj je bila živa priča, da poziv sv. očeta k edinosti ni bil samo lepa fraza, temveč da ima v katol. cerkvi vsak narod in vsak liturgični obred mesto, ki mu gre, da torej rimska cerkev ne pozna več nasilnega zatiranja narodnih in obrednih osobitosti, ki jih je v teku stoletji kako ljudstvo postavno ohranilo in razvilo.

Molitvena osmina

V tednu od 19. do 25. jan. pa bo krščanski svet v dopolnilo k liturgični osmini molil, naj se povsod razširi in vpelje ona edinost obredov in jezikov, ki se je v malem pokazala na tak čudovit način v rimski cerkvi sv. Andreja della Valle. Molitvena osmina ni tako stara kot ona v Rimu, vendar šteje že lepa desetletja. Začela se je med protestanti v Ameriki ter se razširila med vse verne kristjane, protestante, katoličane in pravoslavne. Vsi bodo te dni združeni v molitvi, da bi se izpolnila prošnja Jezusova: »Oče, da bi bili vsi eno.« Tudi naši škofje so za to osmino zaukazali, naj se po cerkvah opravljajo posebne molitve in naj se vernikom o tem tudi pridiga. Goriški nadškof poziva v soglasju z navodili prve goriške sinode vse duhovnike, naj v osmini darujejo eno sv. mašo za zedinjenje vseh kristjanov. Upajmo, da se bodo duhovnikom pridružili tudi verniki, ki bodo skupaj z njimi molili in darovali v ta namen sv. obhajilo.

Borbeno sovjetsko brezboštvo in papeštvo

Poostritev in metodičnost obrekovanja

Boj se je poostril tedaj, ko je katoliško časopisje v inozemstvu objavilo znamenito pismo Pija XI. kardinalu Pompiliju (2. 2. 1930), ki je v njem še enkrat odkrito obsodil »vedno naraščajoče bogoskrunsko hudodelstvo sovjetskih brezbožnikov«: preganjanje pravoslavja in katoličanstva, zastrupljanje mladine z brezbožjem, uničevanje svetih podob itd. Pritoževal se je tudi nad brezbrižnostjo in pomanjkanjem preudarnosti mogotcev tega sveta, ki so, pehajoč se le za gmotnim dobičkom, na vse preganjanje v Rusiji odgovarjali z grobnim molkom. Pij XI. je ponovno pozval vse katoličane in sploh vse kristjane, naj goreče molijo za rešitev vzhodne Evrope izpod jarma borbenega brezboštva. Ta poziv je napravil na katoličane vseh dežel večji vtis, kot so ga napravile vse prejšnje obsodbe boljševiškega brezboštva s strani Vatikana. Od tedaj se je protiverska dejavnost boljševiških brezbožnikov in agentov Kremlja v inozemstvu še pogosteje nanašala na borbo proti Vatikanu. »Zveza borbenih brezbožnikov« je zopet objavila nekaj knjig in delc, ki so imele zlasti namen, razširiti klevete proti sv. stolici po ukazu višjih oblasti: vsi pisci so ponavljali, da je križarska vojska molitve, ki jo je dvignil papež, poziv na vojno proti Rusiji, ojačenje fašizma, zasužnjenje delavcev itd.

Pod naslovom: »Naš odgovor rimskemu papežu« se je pojavil album karikatur, ki ga je izdal »Bezbožnik«.

(Opomba: Med karikaturami, ki jih je objavil »Bezbožnik«, najdemo poleg Boga Očeta in Kristusa, sklonjenih pred kapitalisti, in poleg Marije, neskončno mnogo slik, ki predstavljajo papeža v obliki polipa, pajka, konja, ki vleče kapitalistični voz, v obliki razdraženega psa ali svinje, ki ima glavo pokrito s papeško krono).

V predgovoru izraža avtor prepričanje »Zveze borbenih brezbožnikov«, da je papež glavni, če ne celo edini nevarni nasprotnik brezboštva; ista misel se kakor rdeča nit vleče tudi v vseh drugih knjigah te vrste.

Prav tako neredko srečamo ilustracije ali karikature, ki kažejo, kako papež koraka na čelu ne le katoliške duhovščine, ampak tudi pred voditelji ločenih cerkva.

G. Gurjev razpravlja v svoji knjigi »Kopernikova herezija« tudi o Giordanu Brunu in Galileju. Papeštvo je še posebno vzeto na piko. V predgovoru pisatelj pripominja, da hoče napraviti uslugo »čistemu brezbožju«. Spušča se v nekako bogoslovno razpravljanje, braneč n. pr. tezo, da gibanje zemlje okrog sonca temeljno ruši dogmo o odrešenju. Po tej dogmi je človeški rod na zemlji središče in predmet odrešenja; znanost pa je mnenje, da je zemlja središče sveta, dokončno zavrgla. »Človeški rod na zemlji je le eno izmed mnogih človeških mravljičč, raztresenih po vsem neskončnem vsemirju. (str. 47)«. Pisatelj misli, da je nespametno verjeti, češ da je »bogu kaj mar za usodo tako ničevega in majhnega drobca prahu«, kot je naša zemlja. Gurjev misli, da je s tem otročjim razpravljanjem uničil krščanstvo in papeštvo.

Tovariš Lukačevskij piše v predgovoru knjige »Leninove misli o veri«, da »ni podlega fašističnega dejanja, ki ga ne bi pohvalil in blagoslovil papež in drugi voditelji cerkve.« (Državna protiverska izdanja, Moskva 1934).

Protiversko usmerjene so tudi vse sovjetske knjige o vedenju in vzgoji. Naj služi kot primer revija: »Sovjetskoje studenčestvo« (febr. 1938), kjer v članku z naslovom: »Višja šola brezbožja« piše, da so papeži »krvosesi«, »zločinci«.

Prizanesli niso niti mladini. Mnogo ruskih knjig je namenjenih širjenju brezboštva med mladino. Že naslovi sami teh knjig veliko povedo: »Pravljica o Kristusu«, »Gospodovi psi«, »Križarska vojna« (Pija XI.), »Za znanost«, »Proti veri« itd. Tudi namen cele vrste časopisov je, zadušiti že prve kali vere v srcih nedolžnih otrok.

Ko so pisatelji zapazili, da so protiverski govori za mladino dolgočasni, so začeli pisati knjige razgovorov in kratkih odrskih predstav, da bi tako pritegnili pozornost mladine. V teh knjigah najdemo med drugim tudi prizor, ki v njem deček pripoveduje, da njegova mati joka, če ji raztrga kako sveto podobo. Pravi, da ga vznemirja materin jok. Starejši deček ga vzpodbuja: »Pljuni v svojo mater, ker je reakcionarka!« Drug prizorček n. pr. kaže, da je nespametno verovati v Boga, ki je umrl in vstal. Razume se seveda, da je pogosto v teh prizorih predmet ponižavanja in smešenja tudi papež.

Z druge strani se zelo trudijo, da bi našli čimbolj učinkovit način protiverskega delovanju med mladino. Predlagajo naslednji način: ne smeši otroka, ki je veren, ker na tak način si ga le še bolj odtujiš, ga užališ in postane zakrknjem; osmeši dečkovo vero, dokazuj, da je vera izmišljotina; s tem mu podereš temelj, ki na njem stoji vera, in cilj je dosežen. (Protiverska dejavnost v šolah, Samara 1931.).

(Dalje prihodnjič)

Koledar za prihodnji teden

22. *januarja. NEDELJA.* Tretja po razglašenju. — Vincencij (Vinko, Cene), muč.

23. *PONEDELJEK.* Rajmund, sp. — Marijina zaroka.

24. *TOREK.* Timotej, škof. Bil je učenec sv. Pavla, katerega je tudi spremljal na misijonskih potih. Pavel ga je posvetil in postavil za škofa v Efezu v Mali Aziji. Njemu je Pavel pisal dve apostolski pismi, v katerih ga poučuje o škofovskih dolžnostih.

25. *SREDA.* Spreobrnjenje sv. Pavla. Čudoviti dogodek je opisan v Apostolskih delih v 9. poglavju. Hudi preganjalec vere je postal zdaj goreč misijonar. — Ta Pavlov god štejemo po domačem koledarju med »sredozimce«; dan se je že potegnil in najhujši del zime je ven.

26. *ČETRTEK.* Polikarp, škof mučenec. — Pavla, vdova.

27. *PETEK.* Janez Zlatoust, c. učenik. Bil je nadškof v Carigradu in posebno sloveč cerkveni govornik.

28. *SOBOTA.* Peter Nolask, spozn.

Kulturni obzornik

I. Slovenski kulturni večer v Gorici

Dne 4. januarja 1950 smo imeli za povabljence prvi slovenski večer v »Domu Brezmadežne« v Gorici.

Pester spored je napolnil malo dvorano. Po uvodnem programatičnem govoru je mešani zbor lepo zapel narodno: »Gozdič je še zelen« Nato smo slišali primerno recitacijo, kateri je sledila osrednja točka tega prvega večera: spominski govor za petletnico smrti Joškota Bratuža in Jankota Kralja.

Predavatelj je med veliko pozornostjo vseh navzočih v lepih besedah orisal življenje in delo teh dveh naših kulturnih delavcev. Za lepo in uspelo revokacijo smo mu iz srca hvaležni. Chopinova: Marcia funebre na glasovirju je zaključila lepo uspeli večer.

Prirediteljem smo hvaležni in težko pričakujemo prihodnjega večera.

IV. Slovenski kulturni večer v Trstu

Zanimivo predavanje iz moderne tehnike

V torek dne 10. t. m. je predaval g. prof. inž. Košir Janko o čudežih sodobne tehnike. Predavatelj je težko doumljive najnovejše iznajdbe na tehničnem polju na poljuden način pojasnjeval številno zbranemu občinstvu s skioptičnimi slikami. Marsikdo je prvič videl na platnu penicilin — to čudežno zdravilo moderne medicine. Nič manj zanimivo ni bilo gledati atome v raznih oblikah in slišati predavateljeve pojasnittve, kako se ti najmanjši drobci kake snovi razbijajo v ameriških tovarnah in pri tem ustvarjajo silno energijo, ki je stisnjena v atomskih bombah zmožna uničiti milijonska mesta. Na koncu enournega predavanja je predavatelj prav tako poljudno in razumljivo pojasnjeval še slike o radarju — tem vsevidnem čudežnem očesu. Povedal je, kako je ta tehnična iznajdba iz druge svetovne vojne rešila Anglijo in premagala najprej nemško letalsko premoč v napadih na London, potem pa neusmiljeno pomagala uničevati nemške podmornice in bojne ladje.

Predavatelj je bil zaslužno nagrajen z dolgim ploskanjem poslušalcev, ki so znova odšli iz dvorane *Slovenske* prosvete z vročo željo, da bi se novi kulturni večer čimprej povrnil in da bi svoje kulturno obzorje čimbolj poglobili in razširili.

Po že določenem sporedu bo prihodnji kulturni večer (V.) dne 24. januarja ob 7.30 uri kot navadno v ulici Risorta 3. Predaval bo g. župnik Marjan Živec o svetem letu. Predavanju bo dodanih tudi nekaj glasbenih točk in filmskih prikazov, kar bo gotovo krog poslušalcev še bolj pritegnilo k zanimanju.

Gospodarski listek

Povojni razvoj gospodarstva v Italiji

Vojna je gospodarska nesreča za vse države, ki se je udeležijo. Nihče ne pridobi, ne zmagovalec, še manj pa premagani. Stroški med vojno in po vojni daleč odtehtajo vsako vojno odškodnino, katere premagani navadno itak plačati ne more. Italija pa je bila v zadnji vojni tepena in človek bi pričakoval, da je njeno gospodarstvo posebno razruvano. Če pa trezno premislimo spodaj navedene številke, bomo videli, da temu ni tako. Danes, po petih povojnih letih, je Italija zacelila mnogo vsled vojne in poraza dobljenih ran, precej si je opomogla, svoje gospodarstvo obnovila, četudi z dobrohotnostjo in pomočjo zmagovalcev, predvsem Amerike.

V zadnjih treh letih do konca l. 1949. nam kaže italijansko gospodarstvo v primeri z letom 1938., zadnjim rednim predvojnim letom, naslednjo sliko:

Za podlago je vzeto leto 1938 = 1.

	1947	1948	1949
obtok bankovcev	31	39	43
bančni krediti gospodarstvu	22	30	39
hranilne vloge	13	20	28
plačani davki	19	32	39
cena zlata	32	40	38
tečaj delnic	—	17	18
cene na debelo	60	57	48
cene življenjskih potrebščin	53	49	48
delavske plače	50	54	55
LETO 1938 - 100			
industrijska proizvodnja	87	95	103
število brezposelnih	232	221	217

GOSPODARSTVO NA BAZI 50.

Večkrat slišimo, da se mora urediti italijansko gospodarstvo na bazi — podlagi »50«. To pomeni, da bi danes vse blago, vse plače in sploh vse, kar ima za podlago denarno vrednost, to je liro, moralo biti petdesetkrat višje kot leta 1938, ko je ista vrednost vzeta za »1«.

Če pogledamo zgornje številke, ugotovimo:

1) Obtok bankovcev še ni petdesetkrat višji kot l. 1938. Se pa sicer naglo bliža.

2) Bančni krediti gospodarstvu tudi še niso dosegli podlage 50, a se tudi bližajo.

3) Hranilne vloge so za malo presegle polovico podlage 50, a vidi se, da ljudje zopet varčujejo, da zopet verujejo v liro. Zanimivo pa je primerjati višino vlog s prejšnjo postavko, to je z bančnimi krediti. Slednji so bolj narastli kot vloge. Ker pa banke lahko dajo kredite samo iz razpoložljivih sredstev, niso mogle zadostiti povpraševanju samo s porastkom vlog, temveč očividno z inozemskimi posojili bankam ali iz razpoložljivih sredstev iz Marshallovega plana.

4) Pri plačanih davkih se vidi v zadnjih dveh letih velik porast, a smo še daleč od podlage 50.

5) Cena zlata je sorazmerno nizka v primeru z letom 1938., to pa zato, ker je bila takrat cena zlata v Italiji sorazmerno visoka vsled italijanske avtarkične politike, oziroma sankcij.

6) Delnice so še sorazmerno nizke v tečajih in na podlago 50 se sploh ne bodo mogle dvigniti, kar pomeni, da so kapitalisti precej izgubili: najbolj prefrigani seveda niso izgubili, pač pa zaslužili.

7) Cene na debelo in življenjskim potrebščinam so danes najbližje podlagi 50, a so bile že višje. Očividno ne primanjkuje blaga, lakota po blagu je nasičena in na razpolago so velike zaloge. Ker pa vsled brezposelnosti pada kupovalna moč širokih mas, se opaža padanje cen.

8) Delavske plače so nad podlago, kar pa ne pomeni, da so črezmerno visoke, temveč da so bile l. 1938 črezmerno nizke. Saj visoke tudi danes niso in slabo živijo družine, kjer zasluži samo eden.

9) Številke glede industrijske proizvodnje pravijo, da je italijanska industrija v glavnem obnovljena, saj je proizvodnja danes višja kot pred vojno. Je sicer res, da stojijo nekatera industrijska podjetja, posebno ona, ki so delala v vojne svrhe, zato pa so se razvila druga.

10) Številke glede brezposelnosti kažejo več kot podvojitev števila brezposlnih napram l. 1938. Še več pa bi bilo brezposelnih, če se ne bi v povojnih letih izselilo mnogo delavske sile.

Vojna odškodnina

Zelo težko gospodarsko vprašanje za Italijo je vprašanje vojne odškodnine. Italija mora plačati vojno odškodnino nekaterim državam zmagovalkam, in sicer Rusiji, Jugoslaviji, Grčiji in Albaniji. Ta odškodnina presega za nekoliko 500 milijonov dolarjev. Plačilo tega zneska ne dela Italiji posebnih skrbi, ker bo ta dolg plačan s trgovinskimi dobavami in dobi Italija toliko letno iz Marshallovega plana.

Težje pa je vprašanje plačila vojne odškodnine lastnim državljanom. Ta bi morala znašati okoli 8.000 milijard lir. Te svote Italija ne bo mogla plačati, zato morejo vojni oškodovalci pričakovati samo delno povračilo vojne škode. Prav pa bi bilo, da bi vsaj ubožnejši sloji dobili povrnjeno škodo v celoti. Na drugi strani pa zopet ni prav, da trpijo škodo samo vojni oškodovanci in da ne prispevajo k plačilu te škode tisti, ki niso pretrpeli nobene vojne škode ali pa so celo v vojni zaslužili. Torej ima vprašanje vojne škode dve lici: gospodarsko in moralno.

Zaključek

Če zaključno pogledamo gospodarstvo Italije, ugotovimo, da se je po vojni hitro opomoglo, da je zboljšanje vidno iz leta v leto. Zaradi tega je skoraj verjetno, da bo Italija gospodarsko stala na trdnih nogah, ko bodo po dveh letih usahnile ameriške podpore iz Marshallovega plana.

Goriška škofija in sveto leto

Nekaj novic za sveto leto

Goriško škofijsko romanje bo obiskalo Rim in Assisi v mesecu septembru. Potovali bodo s posebnim vlakom. Pogoji so sledeči: prvi razred: potovanje v vagonih 2. razr. in prenočevanje po hotelih lir 28.000; drugi razred: potovanje v vagonih 3. razr. ter prenočevanje po raznih zavodih v sobicah po 1 ali 2 postelji, stroški 17.000; tretji razred: prenočevanje po zavodih v manjših skupinah, stroški 15.000; četrti razred: prenočevanje po zavodih v večjih skupinah, stroški 13.500; peti razred: prenočevanje v šotorih, cena 10.000. V omenjeni vsoti je zapopadeno poleg vožnje z vlakom in prenočevanja še hrana za čas bivanja v Rimu, prevoz z avtobusi po Rimu in v Assisiju ter vpisnina in romarski zavitek.

Za hrano med vožnjo bo moral vsakdo poskrbeti sam. Zadnji razred je samo za moške.

Poleg te so dane še druge možnosti: ali hoče kdo imeti samo vožnjo ali samo prenočevanje itd. Za to pa se je treba obrniti na domačega župnika ali pa naravnost na škofijski odbor v Gorici na škofiji.

Kdor bi želel potovati sam zase za sveto leto v Rim, naj se prav tako obrne na svetoletni odbor na škofiji, kjer bo dobil romarsko izkaznico, ki mu je potrebna za 40 % popust na železnici in za avdienco pri sv. očetu.

Nove župnije v Trstu

Od 1. oktobra dalje deluje nova župnija sv. Terezije v ulici Manzoni. Področje je spadalo do sedaj pod župnijo sv. Vincencija. Za župnega upravitelja je bil imenovan č. g. Alojzij Carra. Dne 8. januarja je tržaški škof slovesno otvoril novo župnijo sv. Družine pri kapelici v ulici Vasari. Do sedaj so za ta okraj skrbeli frančiškani. Za župnega upravitelja je bil imenovan č. g. Jožef Sisti. S tema dvema novima župnijama ima tržaško mesto sedaj 18 župnij.

Na božič so frančiškani iz ulice Rossetti blagoslovili novo kapelico pri sv. Alojziju in izročili skrb za dušno pastirstvo v tem okraju svetnim duhovnikom. Oskrbo je prevzel č. g. Emil Gamboso.

Dopisi

Medana

V zvezi z zadnjim poročilom o smrtni nezgodi tovarišice Sirk - Bužinel, o ubijstvu miličnika in o samomoru tovarišice z bloka, moramo dodati, da se je pogreb tovarišice Amalije vršil sicer mimo cerkve a brez duhovnika, pač pa z zvonenjem cerkvenih zvonov. — Da je pogreb šel mimo cerkve je bilo treba sicer napraviti dolg ovinek in podaljšati pot vsaj za 2/3, toda bilo je zadoščeno komunističnemu napuhu. — In doslednost, ki so jo pokazali komunisti z zvonjenjem posvečenih in cerkvenih zvonov? Moramo pa povedati, da je tak pogreb zahteval predvsem nečak pokojnice, Darko, in da je domačim bilo hudo... Uboga raja!

Tovarišica z bloka in njen ljubinec pa sta bila na tiho odpeljana neznano kam.

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Vlak je zažvižgal in jih je ponesel proti Nantesu.

Yholdyjeva gospa je sedla k svojemu sinu, ga prijela za roke in ga začela pregovarjati. Dejala je, kako silno neprijetno ji je bilo ujčevo govorjenje in njegovi sirovi dokazi, s katerimi prav nič ne soglaša. Vendar bi rada dopovedala Dominiku, da je njegovo stanje popolnoma različno od drugih njegovih vrstnikov.

»Poglej, ti si oženjen! Drugi niso. To je velikanska razlika! Zato tudi čisto lahko prideš v rezervo! Da, da, v rezervo!«

»Saj razumem, da mlad človek, ki ima obe roki čisto prosti, lahko dela, kar hoče in drvi v prve vrste na bojišču. To je njegova dolžnost, četudi se težko loči od svojih dragih. Pri tebi pa ni tako! Zategatelj tudi ne zahtevam, da bi šel sam prosit, naj te pošljejo v zaledje, kakor je storilo nemalo najboljših mladeničev. Poglej, mali Nodus je prišel k topničarjem in je sedaj prav daleč od bojišča; veliki Zelier se je zrinil v tajništvo vojnih letal v Pariz. Bojišča niti od daleč ni videl, v Nantes pa prihaja v takšni uniformi, da se kar blešči!«

»Toda, ne misli, da jaz isto zahtevam od tebe. Ne! Edino to želim in tega te prosim, nikar ne sili čez zid, s katerim te hočejo srečne okoliščine zavarovati pred bojiščem. Nikar ne sili v gotovo smrt, ko se ji lahko izogneš!«

»In končno mislim, da imam kot tvoja mati pravico, da te posvarim in opozorim na to, da včasi ena dolžnost drugo lahko nekoliko popravi in predrugači! Saj smo vendar ljudje, ali ne? In menim, da nihče ne more nič očitati materi, če takšne razloge razodene in poudari pred svojim ljubljenim otrokom!«

»Gotovo, da ne! Zato bodo pa meni lahko očitali, ker sem vas poslušal!« žalostno odvrne Dominik. Srce se mu je hotelo razklati od bolečine, ko je videl, kako se vse grmadi okoli njega in ga skuša odvrniti od dolžnosti, ki ga kliče na bojišče. Druge obrambe ni imel proti svoji materi, razen besed, ki mu jih je narekovalo srce; in s temi se je branil, rekoč:

»Kaj pa dolžnost? Domovina kliče vse, bogate in revne, omožene in samske, učene in nevedne. Pred domovino so vsi enaki, vsak mora dati svoj veliki davek v krvi, in samo ona ima pravico, odločati, kdo bo moral najbliže gledati smrti v obraz!«

»Ali, preljubi otrok, saj ničesar drugega ne zahtevam od tebe!... Daj, naj domovina sama določi, kam pojdeš!... Nikar je ne sili k odločitvi, saj praviš, da je to edino njena pravica!... Če te pošljejo na tako mesto, kjer je manj nevarnosti, vedi, da to ni nikakšna sramota — še marsikdo je mojih misli — in da so vojaki enako potrebni na vseh mestih, ako hočemo, da se bo vojska dobro držala.«

»Mama, ko bi vi vedeli, kako me mučite!«

Prišli so v Nantes.

Nad mestom je ležala noč... Velikanski kolodvor je nudil pošasten pogled. Na peronu se je trlo vojakov; nekateri so stali, drugi sedeli, tretji ležali, zleknjeni kar po asfaltnem pločniku; za zglavje so imeli prtljago.

Zdaj pa zdaj je predrla to nočno temoto velika svetilka na orjaški lokomotivi, ki je počasi, skoraj slovesno, zavozila na pokriti kolodvor.

Iz vagonov se je prikazalo najprej nekaj navadnih ljudi, zatem pa vojaki, vojaki brez konca in kraja...

Prisopihal je prvi vlak ameriškega Rdečega križa. Razložili so nosilnice, na katerih so ležali mladeniči, ki so jih pred enim ali dvema dnevoma pobrali na bojišču. Nekateri so ležali ko mrtvi, druge je stresala mrzlica, drugim zopet so se rdečile krvave obveze; prenekateri je bil brez roke ali brez noge, kar se je dalo razbrati s posebnih listkov, ki so bili pričvrščeni na nosilnicah.

Mlade bolničarke so jih že pričakovale in na vsako nosilnico spustile kakšen dar: ta je dobil škatlico čokolade, oni sveženj cigaret ali šopek lepih cvetlic...

Človeku je srce kar zakrvavelo, ko se je ozrl na toliko število pohabljenih mož, ki so se vrnili naravnost z bojišča...

Lolita je samo gledala in gledala...

Nenadoma se zdrzne in kakor ranjena ptičica zašepeče Dominiku:

»Saj boš naredil, kakor ti je mama svetovala? Oh, kaj ne, da boš? Ali mi obljubiš?«

»Preljuba moja Lolitica!... Lepo te prosim, ne bodi še ti takšna!...«

»Toda!...«

»Da, da, saj sem vedel... Tudi ti imaš pravico, da poveš svoje... Razodeni, kar ti leži na srcu!«

»Morebiti mnogo več, kakor si misliš, Dominik!«

»Kaj hočeš reči?«

Novice

Opozorilo beguncem!

Vsi begunci, ki so nesposobni za emigracijo, ali ki ne morejo takoj emigrirati ali pa sploh ne mislijo emigrirati, naj se javijo na uradu Centra IRO - NCWC, ker obstaja možnost, da bi dobili podporo IRO. Organizacija IRO je namreč z 31. decembrom 1949 ustavila vsak dohod v taborišča in je zato razširila pogoje za dajanje podpor zunaj kampov v Centru.

Center IRO - NCWC

† Msgr. dr. Ivan Buttò

Dne 16. jan. je preminul v sanatoriju usmiljenih bratov v Gorici, zadet od kapi, msgr. dr. Ivan Buttò, bivši ravnatelj Centralnega semenišča, bivši generalni vikar goriške nadškofije in bivši stolni kanonik. V Gorico je prišel že delno bolan v jeseni in se zatekel v sanatorij sv. Justa, kjer je zdaj izdihnil. Naj počiva v miru!

„Setev"

Izšla je 3. številka glasila slov. kat. narodne mladine. Na uvodnem mestu govori o naših kulturnih jubilejih in nam pove, da bomo letos praznovali 150 letnico Prešernovega in Slomškovega ter 100 letnico Mahničevega rojstva. V spominu na te tri velike naše može naj se slovenska mladina pripravi na življenjsko pot. Iz ostale pestre in zanimive vsebine naj omenimo povest v slikah »Rokovnjači« — Jurčič - Gorše, ki je začela izhajati v tej številki.

Smrt dobre matere

Zadnjo soboto 14. t. m. smo spremljali k zadnjemu počitku gospo Marijo Pavlin, mater bivšega kobariškega dekana in sedanjega goriškega kateheta g. Alojzija Pavlina. Blaga pokojnica, ki je dočakala 77 let, je bila stara Goričanka, ki je od nekdaj bivala v Gorici. Naj ji sveti večna luč! Preostalim, zlasti g. dekanu in njegovi sestri iskreno sožalje!

Amnestija

Več držav je smatralo otvoritev svetega leta za primerno priliko, da pomilosti ali vsaj ublaži kazni, katere so izrekla kazenska sodišča zaradi različnih kaznivih dejanj. V tem duhu je tudi ZVU izdala ukaz št. 1, ki pomilošča mnogo oseb, katere so bile obsojene. Ukaz št. 1 je podoben italijanskemu odloku D.P.R. št. 930 z dne 24. decembra 1949. Ukaz zadeva sodbe, ki so jih ali jih bodo izrekla zavezniška vojaška in civilna sodišča področja glede kaznivih dejanj, izvršenih do vključno 15. decembra 1949. Ukaz zadeva tudi sodbe zaradi kršitev določil racioniranih živil, ki so bile izvršene v istem času.

Odgovorni urednik „Soče" oproščen

Za prejšnji torek 10. jan. določena obravnava proti g. Damiru Feiglu, odgovornemu uredniku komunistično-frontaške »Soče«, je bila preložena na petek 13. jan. Pobudo za tožbo je očividno dal nekdo, ki inkriminiranega članka ni razumel. Po pojasnilih zagovornikov je bil zato g. Feigel oproščen.

Smrtne obsodbe v Jugoslaviji

Kroži še nepotrjena vest, da je bila v Solkanu izrečena smrtna obsodba nad Vladotom Torošem, izvršena. —

V Skoplju je bil te dni tudi obsojen na smrt neki Albanec, obtožen kominformističnega delovanja. Lesta je bil, kakor beremo v časopisih, pomiloščen in mu je bila kazen spremenjena v 20 let zapora.

Nauk: Ubogi Slovenec, ki se je uprl komunistični teoriji o postopanju s kmeti je moral umreti — a komunist iz Albanije je bil deležen sočutja jugoslovanskih komunistov...

Da, da, volk volka ne ugrizne...

Tečaji za umno kmetijstvo

Pokrajinski inšpektor za poljedelstvo v Gorici je v ponedeljek 16. t. m. začel s strokovnimi tečaji, ki se bodo v zimskih mesecih vršili v podeželju. V ponedeljek sta bila dva tečaja: v Števerjanu za sadjarstvo in v Coroni pri Marianu za vinogradništvo. Če bodo po slovenskih vaseh predavanja v italijanščini, bo obisk najbrže bolj pičel in tečaji ne bodo imeli zaželenih uspehov.

22 UNRRA - CASAS

V nedeljo 22. t. m. bodo slovesno otvorili »begunsko naselje« ali bolje »naselje za ezule«, ki so ga v zadnjih mesecih s pomočjo Unrra - prispevkov zgradili na Malih Rojcah v bližini Štandreža. Po poročilih časopisja bosta slovesnosti poleg domačih osebnosti prisostvovala minister za javna dela in angleški veleposlanik v Rimu Dunn. Vseh hiš je 22 in bo v njih nastanjenih 88 družin.

Urad ZVU za posojila

Ukaz ZVU štev. 201 spreminja sestavo urada za posojila tako, da pripadata temu uradu tudi načelnik odseka ERP za posojila in nadzornik ERP. Prej so bili člani urada ZVU za posojila zastopnik oddelka za finance in gospodarstvo, zastopnik generalnega ravnateljstva in član oddelka za notranje zadeve. Po novem ukazu bo torej imel urad dva nova člana in sicer enega od odseka ERP za posojila in kot drugega nadzornika ERP.

Natečaj za študijske podpore

Odprti so natečaji za študijske podpore ameriškega študijskega zavoda v Solnogradu. Natečaja se lahko udeležijo študentje diplomiranci in profesionisti, ki se zanimajo za študij socialnih odnošajev, ameriške literature, glasbe, zgodovine in gledališča. Podrobnejša obvestila daje zavezniška čitalnica v Trstu.

Pomiloščenje v Jugoslaviji

Po uradnih jugoslovanskih vesteh posnemamo: Prezidij Ljudske skupščine je na predlog vlade izdal ukaz o pomilostitvi 7304 obsojencev, ki prestajajo kazen v kazensko-popravnih zavodih. Minister za notranje zadeve je izdal nalog podrejenim organom, naj takoj izvedejo ukaz o pomilostitvi.

Vest o pomiloščenju bo marsikoga razveselila, marsikomu bo pa olajšala gorje. Toda dokler bo v Jugoslaviji gospodarila tajna policija, naj se imenuje Ozna ali Udba, so amnestije samo slepomišenje in zavajanje javnosti.

Povečanje tržaškega ribiškega brodovja s fondi ECA

Te dni so v Trstu splovili nadaljnji dve ribiški ladji, ki so ju zgradili s fondi Uprave za gospodarsko sodelovanje za tržaško ribiško brodovje, ki bo tako imelo 12 oceanskih ribiških ladij, izmed katerih štiri že plovejo po morju. Ladje so opremljene z najbolj modernimi napravami za prevoz rib in imajo urejene kabine za moštvo. Novo ribiško brodovje bo nudilo zaposlitev tržaškim ribičem, izmed katerih so mnogi brezposelni.

Molitve za kardinala Mindzentyja

Njujorški kardinal Spellman je 27. dec. pozval po radiu vse svobodoljubne narode, da molijo za madžarskega kardinala Mindszentyja. Ta dan je bila prva obletnica Mindszentyjeve aretacije. Kot znano je bil kardinal obsojen na dosmrtno ječo. V svojem govoru je Spellman tudi izjavil, da med katolicizmom in komunizmo ni kompromisa in ne srednje poti med diktaturo in demokracijo.

Združene države in Sovjetska zveza

Stališče Združenih držav do Sovjetske zveze je znova poudaril načelnik tiskovnega urada zunanjega ministrstva Michael McDermott v izjavi, ki je postala potrebna zaradi raznih poročil nemškega tiska, po katerih poskušajo Združene države z razgovori s Sovjetsko zvezo postaviti most preko »jarka« med Vzhodom in Zahodom.

McDermott je izjavil:

»Po naši vednosti za zdaj ni niti uradnih niti neuradnih razgovorov. Kot so že ponovno izjavili razni funkcionarji tega ministrstva so Združene države pripravljene razgovarjati se na vsakem primernem kraju s Sovjetsko zvezo zaradi rešitve najvažnejših sporov, vendar ne nameravamo razpravljati z njimi o tem le mi sami.

PREPOVEDANI LISTI

V svojem uradnem listu z dne 3. jan. je tržaški škofijski urad objavil imena listov, ki izhajajo na Tržaškem ozemlju in jih katoličani brez dovoljenja ne smejo brati, ker širijo in branijo komunistični svetovni nazor.

Listi so sledeči: »Corriere di Trieste«, »Il Lavoratore«, »Unità Operaia«, »La nostra lotta«, »Primorski dnevnik«, »Delo«, »Ljudski tednik«, »Glas mladih« in »Razgledi«. *Med te liste spada tudi tržaška izdaja lista* »Unità«.

Goriški občinski svet

Seja dne 10. t. m. se je pričela nekaj po šestih zvečer. Koj po opravljenih formalnostih se je vnela razprava o novem službenem redu (pragmatiki) občinskih nameščencev. Po krajši debati je bil novi službeni red odobren.

Za revizorje občinskih računov so bili izvoljeni obč. svetniki Birsa, Crocetti, Pustetto.

V upravni odbor občinske bolnice so bili izvoljeni kandidati, ki jih je predlagal obč. odbor. Ob tej priliki se je razvila obširna debata o perečem vprašanje, ki ga predstavlja za Gorico in pokrajino vprašanje nove bolnišnice. Dediščina, ki nam jo je v tem pogledu zapustil fašizem, je tako neznosna, da ji kljub državni pomoči nismo kos. Kljub tem žalostnim izkušnjam se razni italijanski sodržavljani tudi v občinskem svetu nasproti Slovencem kaj radi poslužujejo navidezno zasovraženih fašističnih metod.

Ker je medtem prišla deveta ura, je bila seja prekinjena in odložena na drugi dan ob 8.30 zvečer.

Seja dne 11. januarja se je pričela okrog devete ure. Ker so bile druge točke dnevnega reda izčrpane, so prišle na vrsto številne interpelacije in vprašanja občinskih svetnikov, ki so se nabrale v zadnjih tednih. Med temi interpelacijami so povzročale precej vznemirjenja one, ki so jih že pred časom predložili zastopniki Fronte in svetnika SDZ Bratuž in Kemperle.

Frontaški obč. svetniki so predložili, da naj občinski svet imenuje slovenskega tolmača za občinske seje, naj se v občinskem poslovanju uvede dvojezičnost in naj se obsodi teroristični napad na trgovino Koren. G. Bratuž je predlagal, da naj se na poslopja, v katerih so slovenske šole, napravijo zopet nekdanji slovenski napisi: Šolski dom, Gregorčičev dom in Mali dom. Interpelacijo g. Kemperla, ki zahteva od g. župana pojasnilo, zakaj se državljanom, ki so se izselili, nočejo izdajati potrdila o državljanstvu, smo priobčili v zadnji številki.

Debato je otvoril dr. Levi, ki je predlagal, da naj se razpravljanje o dvojezičnosti smatra za prekoračeno in brezpredmetno. Po dolgem, včasih ostrem razpravljanju, katerega se je udeležilo več svetnikov, med njimi tudi g. Bratuž, ki je pričel svoj govor v slovenščini, je bil predlog dr. Levija sprejet z 18 glasovi proti 12; dva svetnika sta se glasovanja vzdržala.

Pri razpravi o obsodbi atentata na trgovino Koren se je hotelo doseči kompromis, s katerim bi se obsodili vsi politični atentati. Tozadevni razgovori so se zavlekli tja do polnoči, ne da bi se dosegel sporazum.

Pri razpravi o družinskem davku, ki se je medtem pričela, je prišlo do razburljivih nastopov, v katere je posegala tudi galerija. Ko je napetost dosegla že neprijeten višek, je župan nekaj po dveh zjutraj zaključil sejo.

DAROVI ZA »KATOLIŠKI GLAS«

N. N. Gorica 4.000; Ana, Marijina družbenica v Trstu 500; preplačilo iz Marijine družbe v Trstu 500; družbenica Angela 200; K. M. 1000; H. Fr. 800; nabirka za »Kat. glas«, dar vernikov pri Sv. Vincenciju v Trstu 1250 lir z dne 7. 11. 1949 in 475 lir 30. 12. 1949.

Dr. Jakob Ukmar, Škedenj 1000; Antonija Lukežič 200; g. Blažina, Rojan 500.— lir.

Za Slov. dobr. društvo v Gorici

N. N. iz Štandreža 500; N. N. iz Gorice 1000; N. N. iz Gorice 200.— lir. *Vsem iskrena hvala!*

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Lolito zalije rdečica.

»Kaj hočeš reči?« v drugo vpraša Dominik.

Stala sta sredi hrumečega kolodvora, po katerem se je prerivala neizmerna množica ljudi in kjer je odmevalo peklensko brnenje. Okoli njiju se je vrtinčil prah, nad njima pa je temna noč razpenjala svoja krila... Tukaj je Lolita zaupala Dominiku, da se jima bo rodilo drobno bitje; in v imenu otroka, ki ga pričakuje, ga je prosila, naj se spomni materinih besed, ki mu je malo prej rekla, da včasi ena dolžnost drugo lahko popravi...

»In če se brez tvoje volje ali celo proti tvoji volji vzdigne pred teboj zid, ki te bo varoval pred kroglami,« nadaljuje Lolita, »bodi prepričan, da ga je postavilo morebiti samo božje usmiljenje, ki je neizmerno večje kakor človeško... Zato nikar ne podiraj tega zidu!...«

Po teh besedah sta se poslovila. Službujoči orožniki so klicali najmlajše vojake in jih jadrno ločili od svojcev.

»Dominik, vedi, da te jaz ne bom pozabil!« mu je v slovo zatrjeval ujec.

»Tudi name se zanesi! Nekaj še vedno premorem!« mu je skozi solze zašepetala mati.

Lolita je molčala.

Z zaprtimi očmi je objela svojega moža in se ni mogla odtrgati od njega... Vedela je, da je popolnoma njen, zakaj zadnji razlog je v njem docela strl vsak odpor, in se na tihem veselila, da bo njena ljubezen zmagala nad ljubeznijo do domovine, kakor je nekoč že premagala ljubezen do Kristusa.

ENO IN TRIDESETO POGLAVJE

Eden... dva... tri...

Tako so brzela mimo Dominika zadnja tri vojna leta, ki jih je preživel — v »Turkizu«, kamor se je bil za stalno vrnil.

Eden... dva... tri...

Kot bi štel... Živel je enolično in brez vsakega hrupa, da si mirnejšega življenja vobče ni moči misliti.

Saj sam ni bil naredil niti enega koraka, da bi se izognil vojaški službi! O, ne! Storil je samo to, kar je delal vse svoje življenje, da so namreč drugi počenjali z njim, kakor so hoteli.

Nenadoma je zrasel pred Dominikom visok zid, ki je omahljivca in slabiča še bolj zmedel. Ne da bi sam vedel kako — dasi je po mnogih znamenjih lahko slutil, da mora biti za vsem ujčeva roka — je malo po malem splahnila vsa njegova odločnost in brez odpora se je oklenil varnega mesta, ki se ga je držal cela tri leta: vozil je tovorni avtomobil iz Nantesa v Angers in iz Angersa v Nantes...

Natanko je poznal to pot, vedel je za vse hotele in smehljajoče se trate ob cesti, znana mu je bila slehrna kočica, vsak ovinek in vsak klanec, kjer je bilo pač mnogo manj nevarnosti kot pa okoli Verduna in Douaumonta!

Kolikokrat je že premeril to cesto! Vedno je bil veselega in vedrega obraza, bral je časnike in prevažal vojake, ki so odhajali na bojišče ali ki so se vračali domov; med njimi je bilo mnogo celo takšnih, ki so bili že dvakrat ali trikrat ranjeni, pa so še zmerom odhajali nazaj v strelske jarke, ko so se jim rane nekoliko zacelile.

Dominik je imel lepo uniformo, ki mu jo je bil napravil najboljši pariški krojač. Vojaki, katere je vozil, pa so bili vsi blatni in raztrgani...

A kljub temu so ob vsaki priliki samo nje pozdravljali!

To je Dominik jasno razumel. Z grenkobo je občutil, da je le šofer, voznik in služabnik pogumnih junakov!

Kolikokrat ga je objela najhujša sramota, ko se je ustavljal pri tej ali oni gostilnici, ki jih je bilo vse trdo ob veliki cesti. Gostilničarji so bili preprosti in ne posebno premožni ljudje in so morali sami zaslužiti vsak denarček, če so hoteli kaj poslati svojemu sinu v vojno.

Nobena gostilna ni bila nikdar tako polna, da se ne bi našel prostor za sirotnega prostaka. Če je bilo količkaj mogoče, je spal na postelji, če pa tu ni bilo prostora, so vrgli slamnjačo na tla, ali so mu postlali na klopi ali pa na starem biljardu. Samo v največji sili so jih odvedli v hlev in jim pogrnili plahte na mehki slami; dostikrat pa je gostilničar sam spal na slami in vojakom prepustil svojo posteljo.

Za Dominika pa ni nihče nič skrbel.

Niti zmenili se niso zanj, četudi je imel polne žepe denarja, ki ga je brez pomisleka trosil.

To je bilo vsem znano.

Ampak nekaterih ljudi in nekaterih stvari ni mogoče pridobiti z denarjem!

Koliko noči je moral prespati na svojem avtomobilu, ker ga nihče ni maral poleg sebe! Vsi so se ga ogibali.

Telesu zaradi tega sicer ni bilo prav nič hudo, ker se je dobro zavil v gorak kožuh; toda srce mu je zalivala pregrenka bolest.

In kaj naj reče na vse to, komu naj potoži svoje gorje?